

Nr 53

Kungl. Maj:ts proposition angående stöd till kollektiv skogsteknisk forskning m. m.; given Stockholms slott den 10 mars 1972.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

INGEMUND BENGTTSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att Kungl. Maj:t bemyndigas godkänna avtal mellan staten och Stiftelsen Skogsteknisk FoU om stöd till kollektiv skogsteknisk forskning. Förslaget innebär en samordning och utbyggnad av den skogstekniska forskningen i Sverige. Enligt avtalet, som gäller för budgetåren 1972/73—1974/75, skall staten bidra med 9,9 milj. kr. och stiftelsen med 14 850 000 kr. till finansieringen av ett forskningsprogram på totalt 24 750 000 kr. för treårsperioden. Programmet omfattar skogsteknisk forskning rörande bl. a. anläggning, skötsel och avverkning av skog, transport av virke samt arbetarskydds- och miljövårdsfrågor i anslutning till skogsarbetet. För att ansvara för programmets genomförande inrättas en särskild nämnd kallad nämnden för skogsteknisk forskning. För budgetåret 1972/73 föreslås i enlighet med avtalet ett anslag av 3 milj. kr. för stöd till kollektiv skogsteknisk forskning.

I propositionen föreslås vidare att till statens råd för skogs- och jordbruksforskning anvisas ett anslag av 2 745 000 kr. till skoglig forskning för budgetåret 1972/73.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 10 mars 1972.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, GEIJER, ÖDHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, FELDT.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bengtsson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om stöd till kollektiv skogsteknisk forskning m. m. och anför.

I prop. 1972: 1 (bil. 11 s. 108) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till Skoglig forskning för budgetåret 1972/73 beräkna ett reservationsanslag av 3 165 000 kr. Jag anhåller att nu få ta upp denna fråga.

Inledning

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 oktober 1969 tillkallade chefen för jordbruksdepartementet den 23 oktober 1969 en sakkunnig¹ för att utreda frågan om det skogstekniska forsknings- och utvecklingsarbetet. Den sakkunnige som antagit namnet 1969 års utredning om skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete har i juni 1971 avlämnat betänkandet (Ds Jo 1971: 6) Skogsteknisk FoU.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av statskontoret, riksrevisionsverket, arbetarskyddsstyrelsen, arbetsmedicinska institutet, universitetskanslersämbetet, skolöverstyrelsen, skogsstyrelsen, statens naturvårdsverk, skogshögskolan, statens maskinprovningar, statens råd för skogs- och jordbruksforskning, styrelsen för teknisk utveckling (STU), skogspolitiska utredningen, Forskningsstiftelsen Skogsarbeten, Institutet för skogsförbättring, Nordiska Skogsarbetsstudiernas Råd, Norrlandsfonden, Samarbetsorganisationen för fordon-märkforskning, Samverkande Träacken, Skogs- och lantbruksakademien, Stiftelsen Skogsme-kanisering, Svenska träforskningsinstitutet, Sveriges Mekanförbund och Sågverkens Riksförbund. Gemensamt yttrande har avgetts av domänverket, Föreningen Skogsbrukets Arbetsgivare, Skogsindustriernas Samarbetsutskott, Skogs- och Lantarbetsgivareföreningen och Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund. Domänverket har samtidigt avgett särskilt yttrande. Vissa remissinstanser har bifogat yttranden från lokala organ e. d.

¹ Generaldirektören Fredrik Ebeling.

Sedan remissbehandlingen avslutats har chefen för jordbruksdepartementet den 10 december 1971 tillkallat sakkunniga¹ för att för statens räkning förhandla och — under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande — träffa avtal med företrädare för skogsbruket och andra intressenter om gemensam finansiering av forskning och utvecklingsverksamhet på det skogstekniska området. De sakkunniga som antagit benämningen skogstekniska förhandlingsgruppen har i mars 1972 överlämnat en promemoria (Ds Jo 1972: 3) om stöd till kollektiv skogsteknisk forskning m. m. Till promemorian har som bilagor fogats ett mellan staten och Stiftelsen Skogsteknisk FoU under förbehåll av Kungl. Maj:ts och stiftelsens styrelses godkännande ingånget avtal om gemensam finansiering av kollektiv forskning på det skogstekniska området, ett till avtalet fogat ramprogram samt förslag till stadgar för en särskild nyinrättad nämnd, nämnden för skogsteknisk forskning, som föreslås få ansvaret för den avtalade verksamhetens genomförande.

Nuvarande förhållanden

Till skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete hänförs i detta sammanhang forskningsverksamhet rörande skogsarbetets teknik, planläggning, organisation, samordning, arbetsledning och kontroll, skogsbrukets tekniska hjälpmedel och anläggningar samt verkets tekniska och kemiska egenskaper och virkessortimenten i den utsträckning arbetsprocesserna påverkas därav. Utöver skoglig mekanisering inbegrips således också sådana aktiviteter som är nödvändiga förutsättningar för skoglig mekanisering eller som direkt sammanhänger med mekaniseringens praktiska genomförande. Området kommer därigenom att omfatta arbets- och driftstekniska frågor från beståndsanläggning fram till egentlig industriell förädling.

För att få en bild av det skogstekniska forsknings- och utvecklingsarbetets omfattning genomförde utredningen en enkätundersökning hos forskningsinstitutioner samt skogsföretag och maskintillverkande företag. Enligt undersökningen satsades år 1969 totalt ca 25 milj. kr. på skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete. Därav disponerade särskilda forskningsinstitutioner ca 7 milj. kr., skogsföretagen ca 8 milj. kr. och den maskin- och redskapstillverkande industrin ca 10 milj. kr. Ungefär två tredjedelar av hela verksamheten låg inom området avverkning, terrängtransport och vidaretransport. Stora insatser gjordes också för utveckling av administrativa rutiner och hjälpmedel för skogsdriften.

Verksamheten finansierades enligt undersökningen till största delen genom direkta insatser av berörda företag. Av den totala satsningen på

¹ Departementsrådet Allan Johansson, ordförande, bergsingenjören Jan Olof Carlsson och avdelningsdirektören Alf Wallin.

ca 25 milj. kr. beräknades staten svara för ca 4,5 milj. kr., dvs. något mindre än 20 %. De statliga insatserna inriktades främst på olika forskningsinstitutioner. Staten svarade sålunda för ca 4 milj. kr. av de 7 milj. kr. dessa disponerade för forskningsverksamhet inom det skogstekniska området.

Följande sammanställning visar i milj. kr. forskningsinsatsernas utveckling åren 1964—1969 enligt undersökningen samt prognoser för åren 1970 och 1972 av de enkätbesvarande institutionerna. Av redovisningen framgår att volymen ökat kraftigt under andra hälften av 1960-talet efter att tidigare ha legat på en relativt låg nivå. Denna utveckling överensstämmer väl med produktivitets- och mekaniseringsutvecklingen i det praktiska skogsbruket.

1964	1966	1968	1969	1970	1972
10,8	19,7	22,7	25,1	28,4	29,6

Som framgått av enkätundersökningen utgjorde den skogstekniska forskningsverksamhet som utfördes av olika skogsföretag, däri inbegripet domänverket, ca 30 % av den totala satsningen i Sverige år 1969. Verksamheten vid företagen avser ofta utvecklingsarbete i samband med introduktion och intrimning av nya system och komponenter. I en del fall har också enskilda skogsföretag direkt engagerat sig i framtagna och konstruktion av maskinprototyper. Statligt stöd av någon betydelse har inte utgått till verksamheten vid de enskilda skogsföretagen.

Rationaliseringen inom skogsbruket har inneburit en ökande marknad för den industri som tillverkar redskap och maskiner för skogsbruket. Branschens produktsortiment omfattar ett brett urval från motorsågar till hela avverknings- och transportsystem. De terränggående maskinerna innehåller ofta komponenter från entreprenadmaskiner och transportfordon. Nya konstruktioner och kombinationer har emellertid under de senaste åren utvecklats av den skogsmaskintillverkande industrin för att de hårda påfrestningarna i terrängen skall kunna klaras och skogsbrukets krav i övrigt tillgodoses. Detta har lett till starkt ökade insatser för utvecklingsarbete. Statens bidrag till utvecklingsarbetet inom skogsmaskinindustrin har hittills i genomsnitt uppgått till ca 10 % av kostnaderna. Under år 1970 har en särskild branschgrupp för skogsmaskintillverkare bildats inom Sveriges Mekanförbund. Bland uppgifterna för gruppen ingår bl. a. att undersöka förutsättningarna för ökad samverkan mellan företagen när det gäller frågor rörande forsknings- och utvecklingsarbete.

Bland de forskningsinstitutioner som bedriver skogsteknisk forskning är skogshögskolan och skogsbrukets branschorgan Forskningsstiftelsen Skogsarbeten de viktigaste. När det gäller skogshögskolan består enligt vissa beräkningar verksamheten till ca 80 % av forskning och till ca

20 % av undervisning. Skogsteknisk forskning i den mening begreppet används här bedrivs vid flera institutioner inom skogshögskolan. Förutom vid institutionen för skogsteknik förekommer sådan forskning också i betydande utsträckning vid institutionen för virkeslära samt i viss mån vid institutionerna för skogsförnyring, skogsekonomi samt skogsupp-skattning och skogsindelning. Utredningen har beräknat skogshögskolans insatser när det gäller skogsteknisk forskning till storleksordningen 2,9 milj. kr. för budgetåret 1970/71. Därav utgjordes 1,5 milj. kr. av ordinarie statsanslag till högskolan och 1,4 milj. kr. av särskilda anslag från forskningsråd och fonder.

Forskningsstiftelsen Skogsarbeten bildades år 1964 genom sammanslagning av tre tidigare var för sig verkande organisationer som ursprungligen bildats främst för att bedriva arbetsstudier som underlag för lönesättning av skogsarbete. Stiftelsens huvudmän är Föreningen Skogsbrukets Arbetsgivare, medlemsföretag i föreningen, domänverket samt Skogs- och Lantarbetsgivareföreningen. Sedan skogsägareföreningarna i Norrland, Dalarna och Värmland år 1966 ingått som medlemmar i stiftelsen, är hela skogsägarerörelsen nu direkt eller indirekt ansluten till stiftelsen. Stiftelsens uppgifter är att genom forskning och försök främja skogsbrukets utveckling beträffande redskap, maskiner och arbetsmetoder samt att utföra undersökningar och arbetsstudier, som syftar till att skapa rättvisa grunder för bedömning av arbetssvårigheter hos till skogsbruket hörande arbeten. Huvuddelen av verksamheten finansieras genom bidrag från skogsbruket. För år 1971 beräknades stiftelsens omslutning uppgå till ca 5,5 milj. kr., varav 2,5 milj. kr. bidrag från intressenterna, 1,2 milj. kr. anslag från forskningsråd och fonder, 700 000 kr. inkomster från förmedlingsverksamhet samt 1,1 milj. kr. ersättningar för uppdragsforskning.

Det skogstekniska forskningsområdet är av utpräglat tvärvetenskaplig karaktär. Forskning av betydelse för skogstekniken förekommer därför förutom vid skogshögskolan och Forskningsstiftelsen Skogsarbeten vid ett flertal andra forskningsinstitutioner t. ex. vid de tekniska högskolorna. Vidare kan nämnas de delstatliga branschforskningsinstitutet Institutet för skogsförbättring och Svenska träforskningsinstitutet. Särskilt vid det senare förekommer f. n. verksamhet som ligger inom det skogstekniska området och som rör bl. a. utformning av fällnings- och kvistningskomponenter. Dessutom berör verksamheten vid bl. a. arbetsmedicinska institutet och statens maskinprovningar också det skogstekniska området.

De organ som nu behandlats är sådana som själva bedriver skogstekniskt forsknings- eller utvecklingsarbete. Vid sidan härom bör också nämnas de medelsbeviljande organen. Statliga bidrag till skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete utgår f. n. från ett flertal organ, varav de viktigaste är Norrlandsfonden och den av fonden tillskapade

Stiftelsen Skogsmekanisering samt statens råd för skogs- och jordbruksforskning och styrelsen för teknisk utveckling (STU).

Norrlandsfonden har till uppgift att främja näringslivets utveckling i Norrland. Detta sker bl. a. genom stöd till sådant forsknings- och utvecklingsarbete, som syftar till att vidareförädla norrländska råvarutillgångar. Fonden medverkar också till främjande av den norrländska företagsamhetens utveckling och differentiering genom att stimulera utbyggnad av manufakturingsindustri, grundad på norrländska råvaror. Stöd kan också lämnas i sådana fall som avser andra än norrländska råvaror, om det finns grundad anledning att anta att den understödda verksamheten kommer att medföra bestående sysselsättning för befolkningen i Norrland. Fondens stöd till forsknings- och utvecklingsarbete ges i allmänhet genom bidrag till målforskningsprojekt, som utförs av forskningsinstitutioner, företag eller enskilda personer. Bidrag lämnas dels till forskningsprojekt, dels till investeringar i byggnader och anläggningar samt utrustning. Fonden har möjlighet att stödja projekt inom hela den utvecklingskedja som ligger bakom näringslivets gradvisa utveckling. Genom stöd till industriellt utvecklingsarbete har fonden möjlighet att helt eller delvis överta riskerna i ett industriellt utvecklingsprojekt.

Norrlandsfonden har i betydande utsträckning lämnat stöd till skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete. Detta stöd har i huvudsak utgått genom Stiftelsen Skogsmekanisering som bildades år 1963 genom fondens initiativ. Till stiftelsen har anvisats sammanlagt 12,5 milj. kr. Stiftelsens uppgift är att eftersträva en samordning av det norrländska skogsbrukets och maskinindustrins resurser, så att förbättrade och nya metoder för utdrivning av virke kan komma fram snabbare än genom insatser endast från skogsföretagen och de skogsmaskintillverkande industrierna.

Statens råd för skogs- och jordbruksforskning består av två sektioner, en för skoglig forskning och en för jordbruksforskning. Enligt sin instruktion skall rådet främja sådan forskning som är ägnad att gagna jordbrukets och skogsbrukets utveckling och stärka dessa näringars bärkraft. Sektionen för skoglig forskning erhåller medel dels över riksdagen, dels från Fonden för skoglig forskning. För budgetåret 1971/72 uppgår dessa medel till sammanlagt 4,7 milj. kr.

STU är central förvaltningsmyndighet för statens stöd till tillämpad teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete. I STU:s uppgifter ingår bl. a. att följa den tekniska utvecklingen samt att initiera samarbete och stödja tillämpad teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete. STU lämnar stöd till tekniskt forsknings- och utvecklingsarbete genom anslag med eller utan villkorlig återbetalningsskyldighet, lån eller avtalsbundna fleråriga bidrag till kollektiva tekniska forskningsprogram. I huvudsak tillämpas följande tre former av stöd, nämligen projektbun-

det stöd till teknisk forskning, stöd till kollektiv teknisk forskning samt stöd till industriellt utvecklingsarbete. STU:s insatser har hittills i begränsad utsträckning berört det skogstekniska området. För budgetåret 1971/72 beräknas ca 500 000 kr. ha utgått till projekt inom det skogstekniska området.

Efter initiativ i Nordiska rådet pågår sedan år 1968 visst nordiskt skogstekniskt forskningssamarbete. Den totala budgeten omfattade ca 500 000 kr. under det första verksamhetsåret och har därefter ökat med ca 100 000 kr. årligen. För Sveriges vidkommande anvisas medel för deltagande i detta samarbete genom statens råd för skogs- och jordbruksforskning. För budgetåret 1971/72 har för detta ändamål reserverats 350 000 kr. De efter hand ökande medelsramarna förutsätter att samtliga deltagande länder likformigt ökar sina åtaganden.

Utredningens förslag

Som allmän bakgrund till sina förslag behandlar utredningen skogsnäringens roll i svensk samhällsekonomi. Därvid pekas på den stora värdeupbyggnad som sker genom avverkning, transport och industriell förädling av skogsbrukets produkter. Vidare betonas skogsnäringens betydelse för betalningsbalans, sysselsättning och regionalpolitik. Enligt utredningen är emellertid de samhällsekonomiskt gynnsamma effekterna av skogsbruk och skogsindustri beroende av att det första ledet — virkesproduktionen — kan upprätthållas uthålligt och lönsamt. Utredningen konstaterar vidare att den svenska skogsnäringen utan risk för avsättningssvårigheter kan öka sin produktion betydligt. En sådan expansion förutsätter emellertid åtgärder för att förbättra skogsbrukets lönsamhet. Därför behövs bl. a. en fortlöpande och genomgripande rationalisering av virkesproduktionen. På det skogstekniska området innebär detta enligt utredningen att alltmer mekaniserade driftsformer och en därmed sammanhängande anpassning av hela produktionsstrukturen måste komma till stånd.

Frågan om den framtida inriktningen och omfattningen av det skogstekniska forsknings- och utvecklingsarbetet bör enligt utredningen sättas i relation till frågan om storleken av den virkesskörd som kan bedömas önskvärd att uthålligt uppnå vid 1980-talets början. Utredningen diskuterar därför behovet av forskningsinsatser vid tre alternativa produktionsnivåer beträffande uthållig årsavverkning, nämligen 70, 90 och 110 milj. m³sk per år. Vid olika produktionsnivåer erfordras olika omfattning och inriktning av det skogstekniska forsknings- och utvecklingsarbetet. Utredningen har bedömt produktionsnivån 90 milj. m³sk år 1980 som både praktiskt möjlig och samhällsekonomiskt önskvärd. Detta kräver enligt utredningen bl. a. en total ökning av satsningarna på skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete från ca 25 milj. kr. år

1969 till ca 45 milj. kr. budgetåret 1977/78. För att detta skall vara möjligt behövs en stark ökning också av de statliga insatserna.

Enligt utredningen bör ett ökat statligt stöd i första hand ske genom att ökade resurser ställs till förfogande för de anslagsbeviljande organen såväl för stöd till kollektiv forskning och projektbundet forskningsstöd som för stöd till industriellt utvecklingsarbete. Därutöver behövs enligt utredningen vissa fasta förstärkningar vid skogshögskolan.

Utredningen föreslår att huvuddelen av den skogstekniska forskningsverksamheten samordnas genom ett avtal mellan staten och berörda branscher om gemensam finansiering av viss kollektiv skogsteknisk forskning. Staten bör därvid enligt utredningen företrädas av STU. På den enskilda sidan bör enligt utredningen förutom skogsbruket också sågverksindustrin och den berörda verkstadsindustrin vara representerade. Avtalet bör avse genomförandet av ett visst forskningsprogram. Det administrativa ansvaret för programmets genomförande bör åvila ett organ vars huvudmän är såväl staten som de berörda branscherna.

När det gäller forskningsprogrammets närmare inriktning som bör bestämmas av avtalsparterna vid förhandlingarna framhåller utredningen vikten av att de långsiktiga biologiska aspekterna på skogsbrukets bedrivande särskilt beaktas. Vidare bör naturvårds- och arbetsmiljösynpunkter tillgodoses. För forskningsprogrammets utförande bör enligt utredningen i första hand de resurser som finns tillgängliga vid Forskningsstiftelsen Skogsarbeten utnyttjas. Också befintliga resurser på annat håll främst vid skogshögskolan bör emellertid utnyttjas.

Vid sidan om stödet till den avtalsbundna kollektiva forskningen behövs enligt utredningen också projektbundet stöd till skogsteknisk forskning. Detta stöd bör i ökad utsträckning utgå genom STU. Vidare bör sådant stöd liksom hittills utgå genom statens råd för skogs- och jordbruksforskning och genom Norrlandsfonden.

Med hänsyn till att STU föreslås få huvudansvaret för det statliga stödet till skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete bör enligt utredningen en särskild nämnd eller motsvarande sakkunnigorgan för skogsteknik inrättas vid STU. STU förutsätts också komma att fungera som samordnande organ för hela stödet inom det skogstekniska området.

Också när det gäller det statliga stödet till industriellt utvecklingsarbete inom det skogstekniska området föreslår utredningen att STU får huvudansvaret. Förslaget innebär att Stiftelsen Skogsmekanisering som hittills svarat för huvuddelen av detta stöd och vars verksamhet finansierats av Norrlandsfonden upphör. Fortsatt stöd till skogstekniskt industriellt utvecklingsarbete bör emellertid enligt utredningen förutom från STU också utgå från Norrlandsfonden. Med hänsyn bl. a. till skogsnäringsens ekonomiska betydelse för det norrländska näringslivet bör fondens stöd enligt utredningen vara av samma omfattning som tidigare också efter en avveckling av Stiftelsen Skogsmekanisering.

Om ett avtal om stöd till kollektiv skogsteknisk forskning kommer till stånd, förutsätts att åtskilliga projekt inom ramen för den avtalade forskningsverksamheten kan förläggas till skogshögskolan. Med hänsyn till behovet av ökad grundforskning och till kravet på förstärkning av forskarutbildningen bör emellertid enligt utredningen också vissa fasta förstärkningar tillföras skogshögskolan. Utredningen föreslår därför att högskolan under de närmaste åren bl. a. får fem nya tjänster som biträdande professor inom det skogstekniska området.

Det nordiska skogstekniska forskningssamarbete som på Nordiska rådets rekommendation påbörjades år 1968 föreslås tills vidare fortsätta i nuvarande former. Detta innebär för Sveriges del att anslag anvisas genom statens råd för skogs- och jordbruksforskning. Senare bör enligt utredningen övervägas, om den svenska delen av detta samarbete lämp- ligen kan inordnas i den avtalsbundna kollektiva forskningen.

Utredningens förslag förutsätts träda i kraft vid ingången av budget- året 1972/73. Förslaget för detta budgetår innebär bl. a. att STU, utöver tidigare resurser, tillförs sammanlagt 6 milj. kr. för stöd till skogstek- niskt forsknings- och utvecklingsarbete, varav huvuddelen beräknas för stöd till avtalsbunden kollektiv forskning. Samtidigt beräknas det anslag som anvisas statens råd för skogs- och jordbruksforskning för stöd till skoglig forskning kunna minska med 600 000 kr. jämfört med vad som eljest skulle ha anvisats. Vidare föreslås att skogshögskolan, utöver tidigare resurser, tillförs ca 300 000 kr. för vissa tjänster. Utredningen föreslår också att Norrlandsfondens engagemang genom Stiftelsen Skogsmekanisering upphör, men att fonden även fortsättningsvis stöder i första hand skogstekniskt industriellt utvecklingsarbete genom ett stöd av storleksordningen 2 milj. kr. per år. Totalt innebär förslagen för budgetåret 1972/73 att de statliga anslagen till skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete ökas med 5,7 milj. kr. till ca 12 milj. kr.

Remissyttrandena

Utredningens allmänna bedömningar rörande skogsnäringens bety- delse för den svenska samhällsekonomin och forsknings- och utveck- lingsarbetets betydelse för näringens utveckling godtas i allmänhet av remissinstanserna. *Skogsstyrelsen* förklarar att en fortlöpande och ge- nomgripande rationalisering av virkesproduktionen måste ske, om skogs- näringen med bibehållen betalningsförmåga i förhållande till andra näringsgrenar skall kunna hävda sig på världsmarknaden också i fort- sättningen. Rationaliseringsarbetet måste grundas på resultat från forsk- ning och utvecklingsarbete. Också i det gemensamma yttrandet från *domänverket m. fl.* understryks starkt nödvändigheten av ökad satsning på skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete.

Den av utredningen valda utgångspunkten för beräkning av de

framtida forskningsinsatsernas inriktning och omfattning, nämligen att sätta dessa i relation till virkesskördens önskvärda storlek, berörs i flera yttranden. *Samverkande Träfacken*, som godtar resonemanget om ett samband mellan forskningsinsatsernas storlek och skogspolitiska målsättningar, framhåller att resultatet av skogspolitiska utredningens arbete bör avvaktas. *Skogspolitiska utredningen*, som också delar uppfattningen att avverkningsintensiteten kan tjäna som underlag för bedömning av forskningsverksamhetens volym, tillstyrker förslaget om ökad satsning på skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete. *Forskningsstiftelsen Skogsarbeten* förklarar att det är förenat med stora svårigheter att kvantifiera det framtida behovet av skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete och att utredningens tillvägagångssätt att sätta detta behov i relation till den från samhällets synpunkt önskvärda ökningen av avverkningsvolymen därför kan diskuteras. Enligt stiftelsen finns emellertid inte någon alternativ metod som ger säkrare resultat.

Utredningens bedömning av det framtida resursbehovet för skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete tillstyrks i allmänhet eller lämnas utan erinran. *Statskontoret* ifrågasätter dock om inte underlaget för bedömningen bör utökas t. ex. genom en enkät bland skogsindustrins och skogsforskningens intressenter. *Statskontoret* ifrågasätter vidare, liksom *Samverkande Träfacken*, om tillräcklig forskningskapacitet finns tillgänglig för att helt kunna utnyttja de föreslagna ökade anslagen. *Riksrevisionsverket* förklarar att medelsbehovet för detta ändamål bör vägas mot kraven på medel för andra forskningsområden.

Frågan om den skogstekniska forskningsverksamhetens inriktning berörs i flera yttranden. *Statens naturvårdsverk* förklarar att betydande forskningsresurser bör avdelas också för det biologiska området vid en sådan avverkningsaktivitet som utredningen förutsätter. Vikten av att de långsiktiga biologiska aspekterna beaktas framhålls också i andra yttranden. Betydelsen av att arbetarskyddsfrågorna tillgodoses betonas av bl. a. *arbetarskyddsstyrelsen*, *arbetsmedicinska institutet* och *Samverkande Träfacken*.

Förslaget att huvuddelen av den skogstekniska forskningen skall samordnas genom avtal mellan staten och berörda branscher om gemensam finansiering av kollektiv skogsteknisk forskning biträds genomgående av remissinstanserna. Utredningens uppfattning att förutom skogsbruket också sågverksindustrin och den berörda verkstadsindustrin bör medverka i den kollektiva skogstekniska forskningen möts däremot med viss tveksamhet från företrädare för berörda branscher. *Sågverkens riksförbund* förklarar att förbundets medlemmar i första hand är inriktade på att stödja forskningsverksamhet beträffande sågverksdriften och trä som produkt. *Sveriges Mekanförbund* framhåller att de skogsma-skintillverkande företagen under en följd av år satsat betydande belopp

på egen forskning och utveckling. Förbundet anser det angeläget att denna verksamhet fortsätter. Huruvida industrin kan medverka i ett avtal om kollektiv forskning måste enligt förbundet bedömas mot bakgrund av vilka projekt ett sådant avtal skulle komma att omfatta. *Domänverket m. fl.* förklarar i sitt gemensamma yttrande att samarbete sedan länge etablerats mellan tillverkare av skogsbrukets maskiner och Forskningsstiftelsen Skogsarbeten. Sedan skogsmaskintillverkarna nyligen bildat en särskild branschgrupp inom Sveriges Mekanförbund har överläggningar tagits upp mellan Forskningsstiftelsen och denna grupp. Dessa överläggningar torde dock knappast resultera i ett engagemang från tillverkarnas sida av den storleksordning som utredningen tänkt sig. Vad gäller sågverksindustrin framhålls att vissa sågverk redan är intressenter i stiftelsen. Enligt yttrandet bör i nuvarande situation branschsidan betraktas som liktydig med skogsbruket varav följer att den avsedda överenskommelsen bör träffas mellan staten och ett organ som företräder skogsbruket.

Frågan om vilken närmare ställning och vilka funktioner som skall tillkomma det för avtalsparterna gemensamma organ som skall få ansvaret för forskningsprogrammets genomförande berörs i flera yttranden. *Riksrevisionsverket* stöder tanken på en programstyrelse som resursansvarig för de medel till kollektiv forskning som avtalsparterna gemensamt ställer till förfogande för ett bestämt forskningsprogram. Programstyrelsen bör fritt kunna köpa tjänster från branschforskningsinstitut eller andra forskningsinstitutioner. Också *statskontoret* uttalar sig för principen att administrativt särskilja anslagsbeviljande och utförande forskningsorgan. Liknande uppfattningar framförs också i flera andra yttranden. I det gemensamma yttrandet från *domänverket m. fl.* framhålls att det inte är lämpligt att på förhand fastställa de administrativa formerna för forskningen. Denna fråga bör hänskjutas till överläggningarna i samband med avtalets upprättande.

Utredningens bedömning i fråga om behovet av projektbundet stöd till skogsteknisk forskning biträds av de remissinstanser som särskilt yttrat sig i denna fråga. *Forskningsstiftelsen Skogsarbeten* och *domänverket m. fl.* förklarar att projektbundet stöd behövs vid sidan av och som komplement till det avtalsbundna stödet till kollektiv forskning. *STU* ifrågasätter om inte utredningen bedömt detta stödbehov för lågt.

Utredningens förslag att ett särskilt sakkunnigorgan för skogstekniska frågor skall inrättas vid *STU* och att *STU* skall få en samordnande funktion när det gäller det statliga stödet inom detta område behandlas i flera remissyttranden. Förslagen tillstyrks av bl. a. *skogsstyrelsen* och *statskontoret*. *Skogspolitiska utredningen* understryker betydelsen av att sakkunnigorganet får en sådan sammansättning att det aktivt kan medverka till en önskvärd målinriktning av verksamheten. Förhållandet mellan det föreslagna sakkunnigorganet vid *STU* och det organ som

föreslås få ansvaret för den kollektiva forskningen kommenteras i några yttranden. Enligt *Svenska träforskningsinstitutet* bör sistnämnda organ utnyttjas för beredning och kontroll också när det gäller det projektbundna forskningsstödet och stödet till skogstekniskt utvecklingsarbete. Liknande synpunkter framförs också av *domänverket*, *Stiftelsen Skogsmekanisering* och *Skogs- och lantbruksakademien*.

Utredningens förslag att STU skall få huvudansvaret för stödet till det industriella utvecklingsarbetet inom det skogstekniska området och att Stiftelsen Skogsmekanisering därmed skall upphöra lämnas i allmänhet utan erinran av remissinstanserna. *STU* anför att det är naturligt för *STU* att också ta upp projekt av skogsteknisk natur inom ramen för stödet till industriellt utvecklingsarbete. *Sveriges Mekanförbund* ifrågasätter dock om det inte är mera ändamålsenligt att stöd till industriellt utvecklingsarbete inom detta område handläggs av ett fristående organ med egen sakkunskap. *Domänverket* framhåller att erfarenheterna av stiftelsens verksamhet är synnerligen goda och understryker vikten av att motsvarande verksamhet kan bibehållas också i den nya organisationen. *Norrlandsfonden* tillstyrker förslaget att överföra de funktioner som hittills åvilat stiftelsen till *STU*. Fonden erinrar om att stiftelsen, som haft en avgörande betydelse för det skogstekniska forsknings- och utvecklingsarbetet under 1960-talet, tillkom mot bakgrund av den påtagliga bristen på resurser inom området och den bristande samordningen av existerande resurser. Den utbyggnad och samordning av det statliga stödet till teknisk forskning som skett genom tillkomsten av *STU* har enligt fonden förändrat förutsättningen för stiftelsens verksamhet. Tiden synes därför mogen för den föreslagna överflyttningen av stiftelsens funktioner till *STU*.

Utredningens förslag att *Norrlandsfonden* också i fortsättningen skall stödja skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete i ungefär samma omfattning som tidigare avstyrks av *Norrlandsfonden* som framhåller att en i förväg fastställd anslagsvolym till t. ex. skogstekniskt utvecklingsarbete inte låter sig förenas med principerna för fondens anslagsgivning. Fonden måste därför förbehålla sig möjligheten att som hittills från fall till fall bedöma projekt oavsett om de faller inom skogstekniska eller andra teknikgrenar. *Samverkande Träacken* förklarar att eftersom ett ökat skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete har stor direkt och indirekt betydelse för *Norrlands* näringsliv förutsätts att *Norrlandsfonden* även i fortsättningen stöder sådan verksamhet.

Utredningens bedömning att det statliga stödet till industriellt utvecklingsarbete inom det skogstekniska området behöver ökas delas av många remissinstanser. *Statens maskinprovningar* framhåller att den svenska marknaden aldrig ensam kommer att ge underlag för långa tillverkningsserier av skogsmaskiner och att exporten är kostnadskrävande och svårarbetad. Industriföretagen måste därför koncentrera sina egna

insatser på de områden där förutsättningar för bästa ekonomiska resultat föreligger. Från samhällets synpunkt är det däremot nödvändigt att hela mekaniseringsfältet blir effektivt tillgodosett. Liknande bedömningar görs i flera andra remissyttranden bl. a. från *Forskningsstiftelsen Skogsarbeten*, *Svenska träforskningsinstitutet* och i det gemensamma yttrandet från *domänverket m. fl.*

Förslaget om fasta förstärkningar till skogshögskolan tillstyrks i allmänhet. *Riksrevisionsverket* anser dock att dessa förslag bör prövas i samband med högskolans ordinarie anslagsäskande och med utgångspunkt i de mål som gäller för högskolans verksamhet. *Skogshögskolan* understryker vikten av att den föreslagna resursförstärkningen kommer till stånd och att det skapas en organisation som främjar samarbetet mellan de institutioner som handhar forskningen inom området. Också utredningens förslag när det gäller det fortsatta nordiska skogstekniska samarbetet tillstyrks i allmänhet.

Förhandlingsgruppens förslag

Förhandlingsgruppen erinrar om att gruppen enligt sina direktiv har haft att beakta bl. a. de allmänna riktlinjer för statligt stöd till kollektiv forskning som redovisats i prop. 1968: 68 angående ökat statligt stöd till teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete. I nämnda proposition understryks kravet på större rörlighet i inriktningen av statens stöd till och medverkan i kollektivt forsknings- och utvecklingsarbete. Statens samverkan med industrin bör därför i ökad utsträckning avse genomförandet av preciserade forskningsprogram i stället för att, såsom hittills ofta varit fallet, ha formen av bidrag till driften av ett särskilt institut. En utgångspunkt för bedömningen av den statliga medverkan i viss kollektiv forskning bör vara intresset hos vederbörande bransch av ekonomisk satsning på denna forskningsverksamhet. Statens samverkan med näringslivet i den kollektiva forskningen bör enligt propositionen också i fortsättningen regleras genom avtal med vederbörande bransch. Avtalet bör avse genomförandet av ett visst forskningsprogram. Principerna för programbudgetering bör ligga till grund för verksamhetens planering och kostnadsredovisning. Inom angivna ramar bör tillgängliga resurser användas på ett sådant sätt att de för verksamheten anslagna medlen utnyttjas optimalt.

Förhandlingsgruppen framhåller att det är önskvärt — om staten genom avtal skall åta sig att medverka vid finansieringen av den kollektiva forskningen inom det skogstekniska området — att samtliga berörda branscher dvs. förutom skogsbruket i första hand även den skogsmaskintillverkande industrin medverkar vid finansieringen av verksamheten. Det är vidare angeläget att det statliga stödet — i enlighet med vad som anförs i den tidigare nämnda propositionen — avser

genomförandet av ett visst forskningsprogram och inte får karaktären av bidrag till driften av ett särskilt institut. Den forskningsverksamhet avtalet avser bör därför kunna utföras vid olika härför lämpade forskningsinstitutioner.

Med utgångspunkt i angivna riktlinjer och överväganden har förhandlingsgruppen tagit kontakt med företrädare för berörda branscher. Dessa har den 25 januari 1972 bildat Stiftelsen Skogsteknisk FoU. Stiftelsen har till ändamål att understödja och befordra skogsteknisk forskning och utveckling samt att i detta syfte sluta avtal med staten om gemensam finansiering av kollektiv skogsteknisk forskning och utveckling. I stiftelsen ingår Föreningen Skogsbrukets Arbetsgivare, domänverket, Skogs- och Lantarbetsgivareföreningen, Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund och Sveriges Mekanförbund.

Mellan förhandlingsgruppen och stiftelsens företrädare har avtal träffats om gemensam finansiering av kollektiv forskning på det skogstekniska området. Avtalet, som är träffat under förbehåll av godkännande av Kungl. Maj:t och stiftelsens styrelse, avser tiden den 1 juli 1972—den 30 juni 1975. Staten åtar sig att medverka vid finansieringen av verksamheten genom att tillskjuta 9,9 milj. kr., varav 3 milj. kr. under budgetåret 1972/73, 3,3 milj. kr. under budgetåret 1973/74 och 3,6 milj. kr. under budgetåret 1974/75. Stiftelsen åtar sig å sin sida att under hela avtalsperioden tillskjuta sammanlagt lägst 14 850 000 kr. Totalramen för hela treårsperioden kommer därmed att uppgå till 24 750 000 kr. Verksamheten skall bedrivas i enlighet med ett till avtalet fogat ramprogram.

Ramprogrammet, som utarbetats av stiftelsen mot bakgrund av de aktuella utvecklingstendenserna inom skogsnäringen, har främst inriktats på att lösa sådana problem som hänger samman med ett införande av högmekaniserade metoder i skogsbruket. Programmet omfattar mål-inriktat forskningsarbete rörande anläggning, skötsel och avverkning av skog samt transport av virke till industrin. Verksamhetens syfte är dels att medverka till utveckling och effektivisering av nämnda aktiviteter för att hålla lönsamheten i skogsbruket på en konkurrenskraftig nivå, dels att förbättra säkerhet, hälsa och trivsel för skogsbrukets arbetskraft och tillvarata möjligheterna att bereda sysselsättning för äldre arbetskraft och partiellt arbetsföra, dels också att anpassa den skogstekniska utvecklingen till miljövårdens krav.

Den verksamhet som avses bedrivas inom ramprogrammet innebär till betydande del en fortsättning av nu pågående forskning. Ökade insatser beräknas i första hand göras när det gäller skogsvården. Ett annat område där forskningsinsatserna ökas är gallringen där det bedömts som speciellt angeläget att snabbt kunna utveckla mekaniserade system. När det gäller slutavverkningen har betydande forskningsinsatser gjorts redan tidigare. I det aktuella forskningsprogrammet kommer stor upp-

märksamhet att ägnas bl. a. förhållandet mellan avverkningsteknik och virkets förädlingsvärde i olika mekaniserade system. Totalt beräknas ca en tredjedel av ramprogrammets hela forskningsvolym avse frågor rörande drivning.

En viktig del av ramprogrammet gäller miljöfrågorna. Forskningen inom detta område är med vissa undantag nyligen påbörjad. Inom forskningsområdet inre miljö är en huvuduppgift att söka förebygga olycksfall, i synnerhet som skogsbruket är en av de branscher där olycksfallsfrekvensen f. n. är störst. Vidare behövs betydande insatser när det gäller forskning rörande vibrationer, bullerfrågor, manöverteknikens utveckling och psykisk arbetsbelastning. Inom forskningsområdet yttre miljö är huvuduppgiften att ge underlag för ett större hänsynstagande än hittills till biologiska och miljömässiga aspekter vid utvecklingen av skogsbrukets driftsformer.

Ansvar för genomförandet av det avtalade programmet föreslås åvila en särskild, nyinrättad nämnd, kallad nämnden för skogsteknisk forskning. I nämndens uppgifter skall ingå att på grundval av ramprogrammet årligen fastställa programbudget för den avtalade verksamheten samt att följa denna och redovisa resultaten. Nämnden avses inte bedriva någon egen forskningsverksamhet. Forskningsprogrammets genomförande avses i stället ske vid redan befintliga forskningsinstitutioner, i första hand Forskningsstiftelsen Skogsarbeten, skogshögskolan och Svenska träforskningsinstitutet.

Förhandlingsgruppen framhåller att ramprogrammet till stor del innebär ett fullföljande av forskningsverksamhet som redan pågår vid berörda forskningsinstitutioner och som f. n. till en del finansieras genom statliga anslag. Sålunda beräknas av den verksamhet som ingår i ramprogrammet projekt till en kostnad av ca 800 000 kr. för budgetåret 1972/73 motsvara projekt som f. n. finansieras av statens råd för skogs- och jordbruksforskning. Anslaget till skoglig forskning för budgetåret 1972/73 bör därför enligt gruppen kunna minskas med 800 000 kr. jämfört med vad som eljest skulle utgå.

I anslutning till förhandlingarna om avtalsbundet stöd till kollektiv skogsteknisk forskning har också frågan om statens fortsatta stöd till industriellt utvecklingsarbete inom det skogstekniska området berörts. Behovet av ett ökat stöd har starkt betonats av stiftelsens representanter. Sådant stöd utgår f. n. dels från Norrlandsfonden och den av fonden skapade Stiftelsen Skogsmekanisering, dels från STU. Förhandlingsgruppen beräknar att stödet från Norrlandsfonden har uppgått till ca 1 milj. kr. per år under de senaste åren och stödet från STU till ca 500 000 kr. under budgetåret 1971/72.

Förhandlingsgruppen framhåller att det enligt gruppens uppfattning är angeläget med ett fortsatt statligt stöd till industriellt utvecklingsarbete inom det skogstekniska området. Med hänsyn till skogsnäringsens

betydelse för det norrländska näringslivet är det enligt gruppen naturligt att ett sådant stöd också i fortsättningen utgår från Norrlandsfonden. Stödet bör vara av minst samma omfattning som f. n. dvs. ca 1 milj. kr. per år. Då stödet från fonden i huvudsak begränsas till företag belägna inom de fyra nordligaste länen eller till utvecklingsprojekt som avses exploateras inom detta område föreslås att stödet från fonden kompletteras med andra stödmöjligheter utan motsvarande regional begränsning. Enligt förhandlingsgruppens uppfattning bör stöd till projekt avseende skogstekniskt industriellt utvecklingsarbete därför i ökad omfattning utgå genom STU. För budgetåret 1972/73 föreslås STU:s stöd inom detta område uppgå till minst 700 000 kr.

Det är enligt förhandlingsgruppen angeläget att en samordning kan åstadkommas av det utvecklingsstöd som föreslagits utgå från Norrlandsfonden och från STU samt av detta stöd och stödet till den avtalsbundna kollektiva forskningen. Gruppen föreslår därför att nämnden för skogsteknisk forskning vid sidan om sin uppgift som ansvarigt organ för genomförande av ramprogrammet också skall fungera som sakkunnig- och beredningsorgan åt STU och Norrlandsfonden när det gäller frågor om stöd till skogstekniskt industriellt utvecklingsarbete.

Anslagsframställning för budgetåret 1972/73

Statens råd för skogs- och jordbruksforskning begär i anslagsframställning för budgetåret 1972/73 en ökning av anslaget till skoglig forskning med 1 335 000 kr. från 3 165 000 kr. till 4,5 milj. kr. Rådet förklarar att de senaste årens kostnadsutveckling inom skogsbruket har försämrat förutsättningarna för en lönsam, uthållig virkesproduktion. Om skogsbruket skall kunna uppnå tillfredsställande konkurrenskraft och en ökad långsiktig virkesproduktion därmed säkras, behövs starkt ökade insatser på alla områden där kostnadssänkningar bedöms vara möjliga. Insatserna på forskningens område spelar därvid en viktig roll. En kraftig ökning av den skogliga forskningens resurser behövs därför.

Departementschefen

Utvecklingen inom skogsbruket kännetecknas sedan lång tid tillbaka av en hög rationaliseringstakt. Dagsverksåtgången per skogskubikmeter beräknas sålunda ha minskat till ungefär en fjärdedel av vad den var för 15 år sedan. Detta beror bl. a. på att en omfattande mekanisering skett av såväl avverkning som transport. De högmekaniserade metoderna svarar emellertid än så länge för en relativt liten del av den totala avverkningen. Under de närmaste åren väntas dock användningen av mekaniserade avverkningsmetoder öka kraftigt samtidigt som betydande insatser görs för att mekanisera också gallring och skogsvårdsarbeten.

För att skogsbrukets lönsamhet skall bibehållas på en konkurrenskraftig nivå internationellt sett krävs en hög rationaliseringstakt också i fortsättningen. Samtidigt medför den snabba utvecklingen problem i många avseenden. Det är därför nödvändigt att rationaliseringsarbetet sker under hänsynstagande till bl. a. skogsarbetarnas intressen samt biologiska och miljömässiga faktorer. Härvid är det särskilt angeläget att hänsyn tas till behovet av att bereda medelålders och äldre skogsarbetare fortsatt sysselsättning i ett högmekaniserat skogsbruk. Vidare måste olycksfallsfrekvensen i skogsarbetet minskas. När det gäller transporterna måste naturligtvis också trafiksäkerhetsaspekterna beaktas.

För att utreda frågan om det skogstekniska forsknings- och utvecklingsarbetet tillsattes år 1969 en särskild utredning. Utredningen har mot bakgrund bl. a. av en bedömning av skogsnäringsens roll i den svenska ekonomin på längre sikt ansett det nödvändigt med en kraftigt ökad satsning på skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete under de närmaste åren. Utredningens allmänna bedömningar delas i huvudsak av remissinstanserna. Också enligt min mening föreligger starka motiv för en ökad satsning på forsknings- och utvecklingsarbete inom det skogstekniska området. Som jag tidigare antytt är det därvid nödvändigt att verksamheten får en sådan inriktning att bl. a. även arbetarskydds- och miljövårdsintressen tillgodoses.

Utredningen har föreslagit att huvuddelen av den skogstekniska forskningsverksamheten samordnas genom avtal mellan staten och berörda branscher om gemensam finansiering av viss kollektiv skogsteknisk forskning. Förslaget har godtagits eller lämnats utan erinran av flertalet remissinstanser. Jag delar också uppfattningen att det är önskvärt att en samverkan kommer till stånd mellan staten och näringslivet när det gäller den skogstekniska forskningen. En särskild förhandlingsgrupp har därför för statens räkning förhandlat med företrädare för berörda branscher om en sådan samverkan. Avtal om gemensam finansiering av kollektiv forskning på det skogstekniska området har därvid träffats mellan förhandlingsgruppen och en av skogsbruket och den skogsmaskintillverkande industrin för ändamålet bildad stiftelse, Stiftelsen Skogsteknisk FoU. Avtalet har träffats under förbehåll av godkännande av Kungl. Maj:t och stiftelsens styrelse.

Enligt avtalet, som avser tiden den 1 juli 1972—den 30 juni 1975, åtar sig staten att medverka vid finansieringen av verksamheten genom att tillskjuta 9,9 milj. kr., varav 3 milj. kr. under budgetåret 1972/73, 3,3 milj. kr. under budgetåret 1973/74 och 3,6 milj. kr. under budgetåret 1974/75. Stiftelsen åtar sig å sin sida att under hela avtalsperioden tillskjuta sammanlagt lägst 14 850 000 kr. Totalramen för hela treårsperioden kommer därmed att uppgå till 24 750 000 kr. Verksamheten skall bedrivas i enlighet med ett till avtalet fogat ramprogram.

Ramprogrammet omfattar forskning rörande anläggning, skötsel och

avverkning av skog samt transport av virke. I programmet ingår också forskning rörande arbetarskydds- och miljövårdsfrågor i anslutning till skogsarbetet. Ansvaret för genomförandet av det avtalade programmet föreslås åvila en särskild nämnd, kallad nämnden för skogsteknisk forskning. Nämnden avses inte bedriva egen forskningsverksamhet. Forskningsprogrammets genomförande avses i stället efter nämndens närmare bestämmande ske vid befintliga forskningsinstitutioner.

Som framgått av vad jag tidigare anfört har någon avtalsbunden forskningssamverkan mellan staten och näringslivet hittills inte funnits inom det skogstekniska området. Det är därför enligt min uppfattning värdefullt att det nu träffade avtalet kommit att omfatta en betydande del av den totala forskningen inom detta område. Det är också av betydelse att såväl skogsbruket som den maskintillverkande industrin deltar i det kollektiva forskningsarbetet.

Utredningen har, vid sidan om den avtalade verksamheten, föreslagit vissa fasta förstärkningar vid skogshögskolan. Jag är emellertid f. n. inte beredd att ta ställning till dessa förslag. De frågor som rör anslag till skogshögskolan bör i stället tas upp i samband med prövningen av högskolans årliga anslagsframställningar.

Genom tillkomsten av avtalet minskar behovet av medel för projektbundet stöd till skogsteknisk forskning. Såsom framhållits såväl av utredningen som av flera remissinstanser behövs dock i viss omfattning medel för projektbundet stöd även om ett avtal kommer till stånd. Sådant stöd bör liksom hittills i första hand utgå genom det av statens råd för skogs- och jordbruksforskning disponerade anslaget till skoglig forskning. Från rådet bör sålunda också i fortsättningen utgå stöd bl. a. till projekt som genomförs inom ramen för det nordiska skogstekniska forskningssamarbetet. Enligt förhandlingsgruppen beräknas av den verksamhet som ingår i det avtalade forskningsprogrammet projekt till en kostnad av ca 800 000 kr. för budgetåret 1972/73 motsvara projekt som f. n. finansieras av rådet. Anslaget till skoglig forskning kan därför minskas i motsvarande mån som finansieringen av projekt i stället sker genom avtalet.

Behovet av fortsatt statligt stöd till industriellt skogstekniskt utvecklingsarbete har starkt framhållits såväl av utredningen och remissinstanserna som av förhandlingsgruppen. F. n. utgår sådant stöd dels från Norrlandsfonden och den av fonden skapade Stiftelsen Skogsmekanisering, dels från STU. Förhandlingsgruppen har beräknat det nuvarande stödet från Norrlandsfonden till ca 1 milj. kr. per år under de senaste åren och stödet från STU till ca 500 000 kr. under budgetåret 1971/72.

Jag delar uppfattningen att det är angeläget med ett fortsatt statligt stöd till industriellt utvecklingsarbete inom det skogstekniska området. Efter samråd med chefen för industridepartementet räknar jag med att inom ramen för anslaget Styrelsen för teknisk utveckling: Teknisk forsk-

ning och utveckling under trettonde huvudtiteln minst 700 000 kr. disponeras för projekt avseende skogstekniskt industriellt utvecklingsarbete. Jag förutsätter vidare att stöd till sådant utvecklingsarbete utgår från Norrlandsfonden liksom hittills.

Förhandlingsgruppen framhåller att det är angeläget att en samordning kan åstadkommas av det utvecklingsstöd som föreslagits utgå från Norrlandsfonden och från STU samt av detta stöd och stödet till den avtalsbundna kollektiva forskningen. Enligt gruppen bör nämnden för skogsteknisk forskning därför vid sidan om sin uppgift som ansvarigt organ för genomförande av ramprogrammet också fungera som sakkunnig- och beredningsorgan åt STU och Norrlandsfonden när det gäller frågor om stöd till skogstekniskt industriellt utvecklingsarbete. Det är enligt min uppfattning angeläget att nämnden kan fungera som samordningsorgan när det gäller hela det statliga stödet till skogstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete. Det är därför naturligt att bl. a. Norrlandsfonden och STU anlitar nämnden för t. ex. beredning och uppföljning av sådana ärenden där nämnden har den erforderliga sakkunskapen.

Statens råd för skogs- och jordbruksforskning har för budgetåret 1972/73 begärt ett anslag av 4,5 milj. kr. till skoglig forskning. För innevarande budgetår uppgår anslaget till 3 165 000 kr. Enligt min mening bör medlen till denna forskning ökas med 380 000 kr. för nästa budgetår. Som jag tidigare framhållit kommer emellertid vissa projekt till en sammanlagd kostnad av ca 800 000 kr. som f. n. finansieras av rådet att ingå i ramprogrammet. Med hänsyn härtill bör anslaget till skoglig forskning för budgetåret 1972/73 föras upp med $(3\,165\,000 + 380\,000 - 800\,000 =) 2\,745\,000$ kr. För stöd till den avtalsbundna kollektiva skogstekniska forskningen skall staten enligt avtalet tillskjuta 3 milj. kr. för budgetåret 1972/73. För detta ändamål bör ett särskilt reservationsanslag anvisas.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- 1) bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna avtal angående stöd till kollektiv skogsteknisk forskning i enlighet med vad jag anfört
- 2) till *Stöd till kollektiv skogsteknisk forskning* för budgetåret 1972/73 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.
- 3) till *Skoglig forskning* för budgetåret 1972/73 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 2 745 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten